

CEDEFOP

European Centre for the Development
of Vocational Training

Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

Обучение за устойчиво развитие чрез биологична храна и земеделие Иван Манолов

Заглавието на статията представлява названието на учебна визита по европейската програма Cedefop организирана от послката на правителствената организация Ziarno (Зърно) през периода 7-11.09.2009 г. Авторът, който е преподавател в Аграрния университет – Пловдив, беше представител на България на това посещение. В него участваха още 7 души от Турция, Гърция, Германия, Франция, Дания, Англия и Ирландия.

Целта на визитата беше участниците да се запознаят с нивото на обучение по устойчиво земеделие, развитието на биологичното земеделие и употребата на биологична храна в страните представени в учебната визита като по-подробно се запознаят с опита на Полша в тази насока.

По време на визитата групата пропътува около 1500 км из страната като посети пет биологични ферми, фирма за разпространение на биологична продукция, начално, средно училище, гимназия, два селскостопански техникума и Аграрния университет във Варшава. Организирана беше среща с областния управител и със завеждащите на екологичните въпроси на района на град Плоцк. По-долу са описани дейностите на посетените биологични ферми. Те са собственост на едни от пионерите на биологичното земеделие в Полша. В тази страна този вид земеделие се заражда в края на 80те години на 20 век.

Собственикът на първата ферма г-н Бабалски произвежда зърнени култури (пшеница, ръж, ечемик, овес и елда), продукцията от които използва за производство на биологично брашно и макаронени изделия в собствен малък цех. За да задоволи нуждите на цеха той закупува допълнителни количества биологично зърно от други производители с които са създали система за заплащане на зърното, която е изгодна както на производителите, така и на купувача г-н Бабалски. Фермерът е създал и поддържа колекционна овощна градина в която се отглеждат около 100 стари местни сорта овощни култури – ябълки, круши, сливи, череша и вишни. Синът му е организиран първия склад на едро за биологични храни в Полша.

Г-н Куявски (собственикът на втората посетена ферма) е млад фермер с висше агрономическо образование, който е наследил биологичната ферма от баща си. Фермата е специализирана за производство на телешко месо. Собственикът сам произвежда необходимия му фураж въпреки сравнително бедните почви, върху които е разположена фермата му. Според него поддържането на сравнително добро почвено плодородие се дължи на включването на повече бобови култури и пасища в сеитбообращенията и на използването на оборския тор от животните.

Фермата на г-н Пьотър Хилар отново е с разнородно производство. Той притежава няколко крави, фуража за които си произвежда сам. Отглежда около 400 кокошки за яйца и месо. Собственост на фермата е мелница, която догодина ще навърши 100 години. В мелницата се произвежда само биологично брашно. В миналото тя се е задвижвала от вода, т.е. била е воденица, понастоящем обаче водата е впрегната да произвежда електричество, част от което се използва за работата на мелницата, а останалата част се продава на електрическата компания, което осигурява постоянен доход на г-н Хилар. Друга важна дейност, която фермерът развива е агро-туризма. Стаите в къщата му са оборудвани с всичко

необходимо за удобството на гостите му. Очевидно това е добър бизнес за фермера, защото той е започнал да трансформира част от кокошарниците в стаи за гости със самостоятелни санитарни възли, водата в които се затопля от слънчеви батерии. Всъщност г-н Хилар залага на използването на възобновяемите енергийни източници, с което повишава устойчивостта на своята ферма.

Незабравима вечер участниците в учебната визита прекараха във фермата на г-жа Дорота Лепковска. Наред с домашно приготвената вкусна храна, вечерта те се наслаждаваха на старинна музика, която изпълняваше младеж от близкото градче на музикални инструменти използвани през средновековието. Разположена в живописна долина сред борова гора, фермата на г-жа Лепковска през последните години е специализирана главно в агро-туризма. Освен посещането на възрастни, фермата се посещава от групи ученици, за които се организират различни игри и се провеждат учебни мероприятия, които учат децата на уважение към природата.

Участието в учебните визити дава възможност за среща и за обмяна опит на колеги работещи в сродни направления на образователния процес. Личните срещи със съмишленици прерастват в професионални приятелства, които могат да продължат в сътрудничество при разработване на съвместни проекти в бъдеще.

Информация за Cedefop и учебните визити, които организира може да се намери на адрес: www.cedefop.europa.eu
<http://www.cedefop.europa.eu/about/default.asp>

В България програмата се координира от Центъра за развитие на човешките ресурси:
<http://www.hrdc.bg>

Проведената учебна визита е финансирана по линия на Програмата за учене през целия живот на Европейската комисия. Материалът представя гледната точка само на автора и Комисията не носи отговорност за начина по който представената информация може да бъде използвана.